

Oryginalny artykuł naukowy
Original article

Data wpływu/Received: **18.03.2019**

Data recenzji/Accepted: **11.05.2019**

Data publikacji/Published: **30.06.2019**

Źródła finansowania publikacji: **środki własne Autora**

DOI: **10.5604/01.3001.0013.3598**

Authors' Contribution:

(A) Study Design (projekt badania)

(B) Data Collection (zbieranie danych)

(C) Statistical Analysis (analiza statystyczna)

(D) Data Interpretation (interpretacja danych)

(E) Manuscript Preparation (redagowanie opracowania)

(F) **Literature Search (badania literaturowe)**

Beata Baran^{*}

Nr ORCID: **0000-0001-6298-228X**

DUALIZM DRÓG SĄDOWYCH W SPRAWACH ZE STOSUNKU SŁUŻBOWEGO FUNKCJONARIUSZY SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

Uprawnienia w kwestii drogi sądowej w sferze szeroko pojmowanego zatrudnienia funkcjonariuszy publicznych jest elementem konstytucyjnego prawa do sądu. Regulacje przyjęte w tej materii w ustawie o Służbie Więziennej¹ budzą zarówno w sferze teoretycznej, jak i praktycznej poważne kontrowersje. Mam tu na myśli przede wszystkim problem delimitacji dróg sądowych na tle tego rodzaju spraw. Zagadnienie to nie było dotychczas przedmiotem bliższej analizy w doktrynie prawniczej.

^{*} dr; Zakład Prawa Karnego Wykonawczego, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego.

¹ Dz.U. tekst jedn. 2018, p. 1542.

Punktem wyjścia do dalszych rozważań będzie pojęcie stosunku służbowego, które zostało użyte zarówno tytule rozdziału 20 ustawy o SW, jak i w art. 217 ust. 1 oraz 220 tej ustawy. Centralne znaczenie zarówno w kontekście materialnoprawnym jak i proceduralnym ma pojęcie „służba”, która determinuje charakter zatrudnienia funkcjonariusza SW. Łączy go z podmiotem zatrudniającym stosunek prawny o charakterze administracyjnoprawnym. Jego źródłem jest niepracownicze mianowanie. Konstrukcja ta wywodzi się z prawa publicznego i ma charakter jednostronny². Praca w ramach służby, także w Służbie Więziennej, jest wykonywana w warunkach dobrowolnego podporządkowania³, jednak z silnymi elementami dyspozycyjności⁴ wobec podmiotu zatrudniającego⁵.

W ujęciu wypracowanym w doktrynie prawa⁶ niepracownicze zatrudnienie o charakterze administracyjnym w służbach mundurowych także w Służbie Więziennej charakteryzuje się następującymi cechami:

1. jednostronnym ustaleniem przez państwo w drodze bezwzględnie obowiązujących norm ustawowych warunków służby funkcjonariusza; w analizowanym przypadku to przede wszystkim regulacje przewidziane w art. 44-216 ustawy o SW;

2. publicznoprawnym charakterem stosunku służby, którego wyrazem jest administracyjnoprawny akt mianowania⁷ – por. art. 40 w zw. z art. 42 ust. 7 i 8 oraz art. 46 ustawy o SW;

3. określeniem obowiązków funkcjonariusza jako powinności względem państwa i służby⁸, a nie powinności wobec zatrudniającej go jednostki organizacyjnej – por. art. 41 ust. 1 ustawy o SW;

4. trwałością stosunku służbowego, którą zapewnia enumeratywne wyliczenie przyczyn⁹ uzasadniających zwolnienie¹⁰, jak i ściśle określenie wymogów kompetencyjnych i proceduralnych samego zwolnienia – por. art. 96-109 ustawy o SW;

² Por. J. Stelina, *Stosunek służbowy*, [w:] R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel (red.), *System prawa administracyjnego*, t. 11, Warszawa 2011, s. 184-190.

³ Por. M. Mazurczyk [w:] M. Mazuryk, M. Zoń (red.), *Służba Więzienna. Komentarz*, Warszawa 2013, s. 121.

⁴ Por. T. Zieliński, *Stosunek prawa pracy do prawa administracyjnego*, Warszawa 1977, s. 180 i nast.

⁵ Jak to podkreślał już w latach 80. T. Zieliński (*Prawo pracy. Zarys systemu. Część ogólna*, t. 1, Warszawa – Kraków 1986, s. 7), praca w służbach zmilitaryzowanych, *pro foro interno* o charakterze wewnątrzorganizacyjnym, nie podlega prawu pracy, lecz prawu administracyjnemu. W tym miejscu warto podkreślić, że pogląd ten odnosi się wyłącznie do aspektu materialnoprawnego.

⁶ T. Kuczyński [w:] R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel (red.), *Stosunek służbowy, System prawa administracyjnego*, t. 11, Warszawa 2011, s. 19-20; idem, *Właściwość sądu administracyjnego w sprawach stosunków służbowych*, Wrocław 2000, s. 50 i nast.

⁷ Por. J. Migdał, *Stosunek służbowy funkcjonariuszy Służby Więziennej w świetle nowej ustawy – wybrane problemy*, CzPKiNP 2000, nr 2, s. 123.

⁸ Por. M. Zdyb, *Aksjologiczne dylematy służby publicznej*, [w:] K. Mieszkowska-Daszkiwicz, M. Mazuryk (red.), *Prawne i aksjologiczne aspekty służby publicznej*, Lublin – Warszawa 2010, s. 134-135.

⁹ Por. R. Borek-Buchajczuk [w:] M. Mazuryk, M. Zoń (red.), *Służba Więzienna. Komentarz*, Warszawa 2013, s. 251 i nast.

¹⁰ Por. J. Migdał, *Stosunek służbowy...*, s. 124-125.

5. podległością służbową¹¹ rozumianą jako stosunek kompetencyjno-zależnościowy¹² zachodzący między funkcjonariuszem a przełożonym w ramach zatrudnienia (służby¹³), obejmującą dyspozycyjność określaną jako obowiązek funkcjonariusza poddania się, w granicach określonych przepisami prawa, aktom przełożonego odpowiedniego szczebla, zmieniającym lub istotnie modyfikującym schemat tego stosunku, wpływającym na dalszy byt w dotychczasowym kształcie, jak i podporządkowanie służbowe wynikające z wykonywania poleceń¹⁴ (rozkazów) – por. m.in.: art. 10 ust. 2, art. 11 ust. 2, art. 12 ust. 3 i 4, art. 13 ust. 1, 3 i 4, art. 32, art. 69, art. 74, art. 157 ust. 2, art. 219 ust. 1 ustawy o SW;

6. ograniczeniem niektórych uprawnień obywatelskich – por. m.in. art. 34 ust. 2, art. 163 ust. 1 ustawy o SW¹⁵, osobistych – por. m.in. art. 159, 161, 162 i art. 163 ust. 3 i 4 ustawy o SW¹⁶ oraz ekonomicznych – por. m.in. art. 160 ust. 1¹⁷;

7. specjalnymi uprawnieniami socjalnymi¹⁸ mającymi niekiedy charakter przywilejów – por. art. 170-216 ustawy o SW¹⁹;

8. specjalnymi rygorami odpowiedzialności za działania podjęte przez funkcjonariusza przejawiające się zwłaszcza w odpowiedzialności dyscyplinarnej – por. art. 230-264 ustawy o SW²⁰.

Wskazane powyżej regulacje z ustawy o Służbie Więziennej w pełni korelują z ogólnoteoretyczną²¹ charakterystyką administracyjnoprawnego zatrudnienia na podstawie mianowania.

Rozważania na temat drogi sądowej w sprawach ze stosunku służbowego funkcjonariuszy SW w pierwszej kolejności należy przeprowadzić przez pryzmat prawa do sądu. W społeczeństwach demokratycznych jest ono uznawane za podstawowy standard szeroko pojmowanej sprawiedliwości proceduralnej. Znalazło ono swoje odzwierciedlenie w ustawodawstwie międzynarodowym, zarówno tym mającym zasięg globalny jak i regionalny. W wymiarze uniwersalnym centralne znaczenie ma w tej materii

¹¹ Por. T. Przesławski, *Służba Więzienna w Polsce...*, s. 171.

¹² Por. M. Miemieć, *Prewencja i weryfikacja w ramach nadzoru i kierownictwa w ujęciu tradycyjnym*, [w:] C. Kosiński (red.), *Nadzór administracyjny. Od prewencji do weryfikacji*, Wrocław 2006, s. 40.

¹³ Por. bliżej: E. Ura, *Prawo urzędnicze*, Warszawa 2011, s. 11.

¹⁴ Por. L. Bielecki, *Prawne formy i metody działania administracji*, [w:] L. Bielecki, P. Ruczkowski (red.), *Prawo administracyjne. Część ogólna*, Warszawa 2011, s. 357 oraz M. Kaczocha [w:] M. Mazuryk, M. Zoń (red.), *Służba Więzienna. Komentarz*, Warszawa 2013, s. 392-393.

¹⁵ Por. M. Kaczocha [w:] M. Mazuryk, M. Zoń (red.), *Służba Więzienna...*, s. 404-405.

¹⁶ *Ibidem*, s. 399-403.

¹⁷ *Ibidem*, s. 396-398.

¹⁸ J. Migdał, *Stosunek służbowy...*, s. 127-129.

¹⁹ Por. M. Zoń i M. Mazuryk [w:] J. Wierzbicki, M. Zoń (red.), *Służba Więzienna...*, s. 415 i nast.

²⁰ Por. E. Ura, *Odpowiedzialność prawna służby publicznej w administracji rządowej i samorządu terytorialnego*, [w:] M. Stec, S. Płażek (red.), *Służba publiczna. Stan obecny, wyzwania i oczekiwania*, Warszawa 2013, s. 302 i powołaną tam literaturę.

²¹ T. Kuczyński [w:] T. Kuczyński, E. Mazurczak-Jasińska, J. Stelina, *Stosunek służbowy*, s. 18-20. Zob. też z dawniejszej literatury poglądy T. Zielińskiego, *Prawo pracy. Zarys...*, t. 1, s. 6-7.

art. 14 ust. 1 Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych ONZ²², który stanowi, że każdy ma prawo do sprawiedliwego i publicznego rozpatrzenia jego sprawy przez właściwy, niezależny i bezstronny sąd, ustanowiony przez ustawę, co do jego praw i obowiązków. Analogiczną dyrektywę formułuje art. 6 ust. 1 europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie 4 listopada 1950 r. Na tle jego stosowania Europejski Trybunał Praw Człowieka wyraził stanowisko²³, że w społeczeństwie demokratycznym prawo do rzetelnego procesu sądowego zajmuje tak ważne miejsce, że jakkolwiek wykładnia ścieśniająca art. 6 ust. 1 EKPC nie odpowiada ani celowi, ani charakterowi tego artykułu.

Także w systemie ustawodawstwa polskiego zadekretowano na poziomie konstytucyjnym prawo do sądu²⁴ (art. 45 ust. 1). Zostało ono doprecyzowane w art. 77 ust. 2 ustawy zasadniczej, który *expressis verbis* statuuje dyrektywę, zgodnie z którą nikomu nie wolno zamykać drogi sądowej dochodzenia naruszonych wolności lub praw. W tym kontekście normatywnym powstaje problem drogi sądowej w sprawach wynikających z podległości służbowej funkcjonariuszy Służby Więziennej wyliczonych w art. 219 ust. 1 ustawy o SW. Są one rozstrzygane rozkazem personalnym. Zgodnie z ust. 3 analizowanego przepisu od takiego rozkazu nie przysługuje odwołanie. Na tym tle normatywnym powstaje zagadnienie, czy rozstrzygnięcia w zakresie podległości służbowej mogą być zaskarżone przez funkcjonariusza SW na drodze sądowej. Tekstualna wykładnia wydaje się przeczyć takiej możliwości. Rozwiązanie to jest jednak wyraźnie sprzeczne z art. 77 ust. 2 Konstytucji RP, ponieważ rozstrzygnięcia w zakresie podległości służbowej funkcjonariusza SW w sposób bezpośredni rzutują na jego prawa i obowiązki. Przekształcenia treści stosunku służbowego (np. odwołania ze stanowiska, przeniesienia do dyspozycji, oddelegowania na inne stanowisko) jak każda inna decyzja merytoryczna podmiotu zatrudniającego powinna podlegać kontroli sądowej. *De lege lata* wyłączenia przedmiotowe są niedopuszczalne. Art. 77 ust. 2 polskiej ustawy zasadniczej nie przewiduje bowiem żadnych odstępstw od drogi sądowej, dotyczy to także praw funkcjonariuszy Służby Więziennej. Przyjęta tutaj opcja interpretacyjna oparta jest na zasadzie wykładni prokonstytucyjnej. Jak to ujął Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 14 marca 2000 r.²⁵, przepisy ustawowe powinny być interpretowane w zgodzie z konstytucją, a nie odwrotnie.

W tym kontekście normatywnym uzasadnione jest zatem stwierdzenie, że sprawy wynikające z podległości służbowej wyliczone w art. 219 ust. 1 ustawy o SW podlegają drodze sądowej. Nie jest jasne natomiast, do kognicji którego sądu one należą. Ze względu na fakt, iż art. 220 ustawy o SW wyklucza je *explicite* z kognicji sądów

²² Dz.U. 1977 nr 38, poz. 167.

²³ Por. M.A. Nowicki, *Wokół Konwencji Europejskiej. Krótki komentarz do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka*, Warszawa 1992, s. 41.

²⁴ Por. np. H. Pietrzykowski, *Prawo do sądu*, „Przegląd Sądowy” 1999, nr 11-12, s. 5 i nast.

²⁵ Wyrok z dnia 14 marca 2000 r., P5/99 OTK ZU 2000, nr 2, poz. 60.

pracy, a *completudine* uprawniona jest zatem konstatacja, iż należą do kompetencji sądu administracyjnego. W oparciu o argumentację *ab exemplo* i *a simili* należy w tej kategorii spraw (tj. podległości służbowej) stosować regulację z art. 218 ust. 5 ustawy o SW, który *expressis verbis* przewiduje wniesienie skargi do sądu administracyjnego. Rozszerzenie kognicji sądu administracyjnego w sprawach podległości służbowej funkcjonariuszy SW ma swe bezpośrednie uzasadnienie normatywne w tekstualnej wykładni art. 77 ust. 2 Konstytucji RP, a pośrednie w art. 3 § 2 pkt 1 prawa o postępowaniu przez sądami administracyjnymi z dnia 30 sierpnia 2002 r.²⁶ Ów przepis poddaje kontroli sądowej decyzje administracyjne. Taki przymiot mają niewątpliwie rozkazy personalne wydawane w trybie art. 219 ust. 1 i 2 ustawy o S.W.

Zgodnie z art. 219 ust. 3 in fine ustawy o S.W. od rozkazu personalnego odwołanie nie przysługuje. Na tle tego przepisu uzasadnione jest więc przyjęcie, że w sprawach podległości służbowej określonych w art. 219 ust. 1 dopuszczalne jest złożenie przez funkcjonariusza S.W. skargi bezpośrednio do sądu administracyjnego. Tego rodzaju opcja interpretacyjna jest oparta o wykładnie prokonstytucyjną (art. 77 ust. 2) norm ustawy o SW i wnioskowanie z celu na środki. Jest to uniwersalna dyrektywa interpretacyjna, zgodnie z którą jeżeli dozwolona jest realizacja określonego uprawnienia, to tym samym dozwolone jest użycie środków, które są niezbędne do realizacji tego uprawnienia²⁷. W analizowanym przypadku jeżeli konstytucja ustanawia prawo do drogi sądowej i nie wprowadza żadnych ograniczeń ani zakazów, to należy zastosować takie mechanizmy prawne (tj. skargę do sądu administracyjnego), które umożliwią wprowadzenie spraw wynikających z podległości służbowej pod kontrolą sądową.

Kolejnym problemem, jaki powstaje na tle rozpatrywania sporów o roszczenia funkcjonariuszy S.W. ze stosunku służbowego, jest kwestia delimitacji dróg sądowych w tej kategorii spraw. Punktem wyjścia do analizy zagadnienia jest stwierdzenie, że *de lege lata* wchodzą tu dwie kategorie tych dróg, tj. przed sądami administracyjnymi (art. 218 ust. 5 ustawy o Służbie Więziennej) oraz sądami pracy (art. 220 ustawy o Służbie Więziennej). Pierwszy ze wskazanych przepisów w sposób enumeratywny wylicza sprawy, które podlegają kognicji sądów administracyjnych. Konkretnie do tej grupy należą spory dotyczące:

1. zwolnienia ze służby (np. art. 96 ustawy o SW),
2. przeniesienia z urzędu do pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej SW (np. art. 69 ust. 1, art. 70 ustawy o SW),
3. przeniesienia na niższe stanowisko służbowe (art. 85 ust. 2 ustawy o SW),
4. zawieszenia w czynnościach służbowych (art. 94-94 ustawy o SW).

Art. 218 ust. 1 ustawy o SW ma niewątpliwie charakter normy szczególnej. Zgodnie zatem z dyrektywą argumentacyjną *exceptiones non sunt excendendae* nie może być

²⁶ Dz.U. tekst jedn. 2018, p. 1302.

²⁷ Por. S. Grzybowski, *Prawo cywilne. Zarys części ogólnej*, Warszawa 1985, s. 83 oraz L. Morawski, *Zasady wykładni prawa*, Toruń 2010, s. 252 i nast.

on rozszerzająco interpretowany. W efekcie na podstawie ust. 5 tego przepisu nie może być rozszerzająco interpretowana kognicja sądów administracyjnych. Mogą więc one w sporach ze stosunku służbowego funkcjonariuszy SW orzekać jedynie w sprawach *explicite* wskazanych w art. 218 ust. 1 oraz 219 ust. 1 omawianej ustawy²⁸. Inne kategorie sporów należą do właściwości sądów pracy (art. 220 ustawy o SW). Przepis ten statuuje bezpośredni dualizm dróg sądowych w sprawach o roszczenia funkcjonariuszy SW.

W tym kontekście powstaje pytanie, jakie kategorie spraw należą do kognicji sądów pracy. Analizując zagadnienie przez pryzmat art. 217 ust. 2 ustawy o SW uprawnione jest stwierdzenie, że są to sprawy dotyczące:

- nawiązania stosunku służbowego,
- stwierdzenia wygaśnięcia stosunku służbowego,
- ustalenia uposażenia,
- przyznania świadczeń pieniężnych wynikających z treści stosunku służbowego uprawnień i obowiązków.

Do tej ostatniej kategorii spraw można *de lege lata* zaliczyć sprawy dotyczące:

- opiniowania funkcjonariuszy (art. 92 ustawy o SW),
- zdrowia i bezpieczeństwa w służbie (art. 110 i n. ustawy o SW),
- czasu służby (art. 120 i nast. ustawy o SW),
- urlopów i zwolnień od zajęć służbowych (art. 138 i n. ustawy o SW),
- pomocy finansowej²⁹,
- uprawnień związanych z rodzicielstwem (art. 165 ustawy o SW),
- zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych³⁰.

Powyższe wyliczenie ma wyłącznie charakter egzemplifikacyjny. Ze względu na specyfikę podstaw zatrudnienia nie można więc wyliczyć wszelkich roszczeń wynikających z treści stosunku służbowego, które mogą być kierowane do sądów pracy.

Analizując kognicję sądów pracy w sprawach funkcjonariuszy SW, należy jeszcze wskazać postanowienia art. 263 ustawy o SW. Ów przepis statuuje, iż od orzeczenia oraz postanowienia kończącego postępowanie dyscyplinarne³¹ funkcjonariuszowi przysługuje prawo wniesienia odwołania do właściwego sądu pracy ze względu na miejsce zamieszkania obwinionego. Z punktu widzenia zakresu drogi sądowej nader doniosłe znaczenie ma określenie zakresu przedmiotowego tego przepisu. Jego tekstualne brzmienie jednoznacznie wskazuje, że odnosi się on wyłącznie do orzeczeń i postanowień kończących postępowanie dyscyplinarne. W tym kontekście w pierwszej kolejności należy ustalić, które z orzeczeń i postanowień zapadających w postępowaniu mają przymiot kończących postępowanie dyscyplinarne.

²⁸ Por. wyrok NSA z dnia 31 stycznia 2013 r., I OZ 52/13, LEX nr 1273886; postanowienie NSA z dnia 29 maja 2012 r., I OSK 2017/11, LEX nr 1336351.

²⁹ Por. postanowienie NSA z dnia 1 grudnia 2011 r., I OSK 2190/11, LEX nr 1094534.

³⁰ Por. uchwałę SN z dnia 13 sierpnia 2013 r., III PZP 5/13, LEX 1360420.

³¹ Por. B. Baran, *Postępowanie dyscyplinarne w sprawach funkcjonariuszy Służby Więziennej*, Warszawa 2016, passim.

Poza wszelką wątpliwością ów przymiot mają orzeczenia drugoinstancyjne wydane przez wyższego przełożonego dyscyplinarnego na podstawie art. 256 ust. 4 ustawy o S.W. Wynika to *implicite* z regulacji przyjętej w pkt 2 art. 257 omawianej tutaj ustawy. W tym kontekście na podstawie argumentu *a contrario* uprawnione jest stwierdzenie, że nie podlegają zaskarżeniu na drodze sądowej orzeczenia dyscyplinarne zapadłe w pierwszej instancji³². Do tej kategorii zaliczam też orzeczenia o wymierzeniu kary wydane wskutek dobrowolnego poddania się karze przez funkcjonariusza SW w trybie art. 242 ust. 1 ustawy o SW. Taki pogląd ma swoje uzasadnienie w tekstualnym brzmieniu wskazanej normy, która wyraźnie stanowi, że ten rodzaj orzeczenia zapada „bez przeprowadzenia postępowania dyscyplinarnego”. Skoro zatem takiego postępowania się nie prowadzi, to orzeczenie nie ma przymiotu kończącego postępowanie dyscyplinarne.

Jak się wydaje, analogiczny mechanizm występuje w przypadku wydania postanowienia o odstąpieniu od wszczęcia postępowania dyscyplinarnego na mocy art. 230 ust. 5 ustawy o SW. Również w tym przypadku brak podstaw do stwierdzenia, że jest to postanowienie kończące postępowanie dyscyplinarne, ponieważ także nie zostaje ono wszczęte. Przeciwnie stanowisko niewątpliwie naruszałoby w odniesieniu do omawianego przepisu regułę wykładni *per non est*.

W tym miejscu warto podkreślić, że na gruncie art. 263 ustawy o SW możliwe jest zaskarżenie do sądu pracy na podstawie odwołania postanowienia o umorzeniu postępowania wydanego w trybie art. 230 ust. 5 *in fine* tej ustawy. Mam tu na myśli sytuację, gdy postanowienie to zapadło już po wszczęciu postępowania dyscyplinarnego, jeśli przełożony dyscyplinarny uznał, że przewinienie obwinionego funkcjonariusza SW ma cechy mniejszej wagi i jednocześnie został on już w innym trybie ukarany za wykroczenie bądź wykroczenie skarbowe. Jest niewątpliwe, że kończy ono postępowanie dyscyplinarne, zatem *de lege lata* istnieje możliwość jego zaskarżenia do sądu pracy, choć zazwyczaj funkcjonariusz SW nie będzie miał w tej materii interesu prawnego³³.

Expressis verbis odwołanie na drodze sądowej przewiduje również art. 253 ust. 3 ustawy o SW w sytuacji, gdy wyższy przełożony dyscyplinarny odmówił przyjęcia odwołania od orzeczenia pierwszej instancji, ponieważ zostało wniesione po terminie, przez osobę nieuprawnioną albo jest *ex lege* niedopuszczalne. Artykuł 263 ustawy o SW ma w tej materii zastosowanie na podstawie klauzuli odpowiedniości. Jak sądzę, chodzi o dostosowanie treści roszczeń obwinionego do charakteru prawnego postanowienia, a zwłaszcza kwestii jego legalności.

Reasumując wywody na temat dualizmu dróg sądowych w sprawach funkcjonariuszy SW, należy uznać, że decydujące znaczenie ma kontekst normatywny. W części spraw właściwe są sądy administracyjne, w części zaś sądy pracy. W prak-

³² Por. art. 252 ustawy o SW.

³³ Por. B. Baran, *Droga sądowa w sprawach dyscyplinarnych funkcjonariuszy Służby Więziennej*, „Polski Proces Cywilny” 2015, nr 4 (21) s. 625 i nast.

tyce może to tworzyć wątpliwości, do którego sądu należy skierować roszczenie, zwłaszcza na tle uprawnień i obowiązków ze stosunku służbowego. Dlatego też proponuję przyjąć regułę delimitacyjną, zgodnie z którą jeżeli zaistnieją wątpliwości w sprawie roszczeń dotyczących szeroko pojmowanej treści stosunku służbowego, należy rozstrzygać je na rzecz kognicji sądów pracy.

Bibliografia

- Baran B., *Droga sądowa w sprawach dyscyplinarnych funkcjonariuszy Służby Więziennej*, „Polski Proces Cywilny” 2015, nr 4 (21).
- Baran B., *Postępowanie dyscyplinarne w sprawach funkcjonariuszy Służby Więziennej*, Warszawa 2016.
- Bielecki L., *Prawne formy i metody działania administracji*, [w:] L. Bielecki, P. Ruczkowski (red.), *Prawo administracyjne. Część ogólna*, Warszawa 2011.
- Borek-Buchajczuk R., Kaczocho M., Mazuryk M., Radoniewicz F., Wierzbicki J., Zoń M., *Służba Więzienna. Komentarz*, red. M. Mazuryk, M. Zoń, Warszawa 2013.
- Grzybowski S., *Prawo cywilne. Zarys części ogólnej*, Warszawa 1985.
- Migdał J., *Stosunek służbowy funkcjonariuszy Służby Więziennej w świetle nowej ustawy – wybrane problemy*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2000, nr 2.
- Kuczyński T., Mazurczak-Jasińska E., Stelina J., *Stosunek służbowy*, [w:] R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel (red.), *System prawa administracyjnego*, t. 11, Warszawa 2011.
- Miemiec M., *Prewencja i weryfikacja w ramach nadzoru i kierownictwa w ujęciu tradycyjnym*, [w:] C. Kosiński (red.), *Nadzór administracyjny. Od prewencji do weryfikacji*, Wrocław 2006.
- Morawski L., *Zasady wykładni prawa*, Toruń 2010.
- Nowicki M.A., *Wokół Konwencji europejskiej. Krótki komentarz do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka*, Warszawa 1992.
- Pietrzykowski H., *Prawo do sądu*, „Przegląd Sądowy” 1999, nr 11-12.
- Przesławski T., *Służba Więzienna w Polsce: administracja i podstawy działania*, Warszawa 2012.
- Ura E., *Odpowiedzialność prawna służby publicznej w administracji rządowej i samorządu terytorialnego*, [w:] M. Stec, S. Płażek (red.), *Służba publiczna. Stan obecny, wyzwania i oczekiwania*, Warszawa 2013.
- Ura E., *Prawo urzędnicze*, Warszawa 2011.
- Zdyb M., *Aksjologiczne dylematy służby publicznej*, [w:] K. Mieszkowska-Daszkievicz, M. Mazuryk (red.), *Prawne i aksjologiczne aspekty służby publicznej*, Lublin – Warszawa 2010.
- Zieliński T., *Stosunek prawa pracy do prawa administracyjnego*, Warszawa 1977.
- Zieliński T., *Prawo pracy. Zarys systemu. Część ogólna*, t. 1, Warszawa – Kraków 1986.

Streszczenie: W niniejszym artykule autorka przedstawia problematykę dualizmu dróg sądowych w sprawach ze stosunku służbowego funkcjonariuszy Służby Więziennej. Punktem wyjścia jest stwierdzenie, że *de lege lata* funkcjonują dwie kategorie tych dróg, tj. przed sądami administracyjnymi oraz sądami pracy. W opracowaniu zostało zaproponowane przyjęcie reguły delimitacyjnej, która pozwoli na rozwianie wątpliwości w sprawie roszczeń dotyczących szeroko pojmowanej treści stosunku służbowego funkcjonariuszy Służby Więziennej.

Słowa kluczowe: Służba Więzienna, funkcjonariusz, postępowanie sądowe, reguła delimitacyjna

THE DUALITY OF COURT PROCEEDINGS IN MATTERS RELATED TO THE PROFESSIONAL RELATIONSHIP OF THE PRISON SERVICE OFFICERS

Summary: In this article, the author presents the problem of duality of court proceedings in matters related to the Prison Service officers. The starting point is the statement that *de lege lata* there operates two categories of the proceedings, i.e. before administrative courts and before labor courts. The work proposed the adoption of a delimitation rule, which will allow dispelling doubts regarding claims connected with the broadly understood content of the professional relationship of the Prison Service officers.

Keywords: Prison Service, officer, court proceedings, delimitation rule